

РЕШЕНИЕ

№ 18

гр. Дряново, 07.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДРЯНОВО в публично заседание на шести февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мариета Спасова

при участието на секретаря Гургана Генева
като разгледа докладваното от Мариета Спасова Гражданско дело №
20224220100325 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид :

Предявен е иск с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК.

Ищцата В. С. Р. чрез пълномощника си адвокат М. М. от АК - Пловдив основава исковата си претенция на обстоятелството, че сключила договор за заем от разстояние с № 385688, с ответното дружество *** по правилата на ЗПФУР. Съгласно договора ищцата следвало да върне сумата в общ размер на 987,15 лева, при сума на получаване 600 лева, лихва от 98,85 лева и неустойка в размер на 288,30 лева. Сключването на договора се извършило въз основа на подробна информация, описана в общите условия към договора, след регистрация на клиента в сайта на ответното дружество и попълване на въпросник, както и маркиране на полето „Съгласен съм с общите условия“, с което кандидатът безусловно приемал същите. След това кандидатът получавал имейл, в който се съдържала преддоговорна информация за условията на договора. Ако кандидатът бъде одобрен, той получавал на личния си имейл договор и общи условия за писмено потвърждаване. Потвърждаването ставало, като клиентът получавал съобщение по телефона на предоставения от него телефонен номер, 4 цифрен код. След това той получавал втори имейл, в който се съдържал специален линк, като след отварянето му следвало да въведе получения от него код. И след това се получавало обаждане или имейл за потвърждение, че кредитът бил одобрен.

Твърди, че етапите за сключване на договора за кредит от разстояние били осъществени, а именно: ищцата се регистрирала в сайта на дружеството ответник, получила имейл за потвърждение, че била получила сумата от 600 лева под формата на кредит, предоставен ѝ бил подробен погасителен план по договора, но договор за кредит не бил предоставен. В имейли, изпращани от дружеството във връзка със сключения договор за заем от разстояние, било признато и неколкратно претендирано задължението по договор за заем от разстояние с включена вноска за неустойка, видно от самия погасителен план. Отделно от това на ищцата не бил предоставен договор за кредит, а единствено и само погасителен план към него, за да знаела кога, какво да плаща. Това било надлежен пример за грубо нарушаване на всякакви законови и морални норма, на икономически по-силна страна спрямо икономически по-слаба страна, единствено и само с цел да бъде държана в неведение.

Счита, че не дължи на *** сумата от 288,30 лева, търсима като неустойка по договор за заем от разстояние с № 385688, тъй като същата била нищожна на основание чл. 26, ал. 1 пр. 3 от ЗЗД, като противоречаща на добрите нрави и поради това, че била сключена при неспазване на нормите на чл. 143, ал.1 от ЗЗП. На първо място в правната доктрина и съдебна практика безспорно се приемало, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД било налице, когато се нарушавал правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. В този смисъл била практиката на ВКС. Такъв основен принцип била добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, била да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като ставало дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която бил прокаран този принцип бил чл. 289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намирали приложение. Според задължителната практика на ВКС преценката дали бил нарушен някой от посочените основни правни принципи се правела от съда във всеки конкретен случай, за да се давял отговор на въпроса дали уговореното от страните водело до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД. Поради накърняването на принципа на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД се достигало до значителна нееквивалентност на насрещните престации.

В допълнение посочва, че търсената неустойка по договор за заем от разстояние била недължима, тъй като била нищожна, като противоречаща на добрите нрави и неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 19 от ЗЗП, тъй като сумата, която се претендирала чрез нея в размер на 288,30 лева била в размер на 1/2 от сумата на отпуснатия кредит. По този начин безспорно се нарушавал принципът на добросъвестност и справедливост. В настоящия случай със

заплащането на сумата, предвидена за неустойка, изцяло се нарушавал принципът на добросъвестност и справедливост. Търсимата неустойка по договорът за заем била недължима, тъй като била нищожна, като противоречаща на добрите нрави и неравноправни по смисъла на чл. 143 от ЗЗП. Предвидената клауза била неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същата предвиждала заплащането на неустойка, която била необосновано висока. В глава четвърта от ЗПК било уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл било съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. Разгледана в този аспект, неустойката в размер на 288,30 лева при неосигуряване на обезпечения, се намирала в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърляли риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и водели до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение била пример за неустойка, която излизала извън присъщите си функции и целяла единствено постигането на неоснователно обогатяване. Според т. 3 от Тълкувателно решение № 1/ 05.06.2010г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009г., ОСТК, нищожна, поради накърняване на добрите нрави, била тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. По посочения начин се заобикалял чл. 33, ал. 1 от ЗПК.

Посочва, че с процесната неустойка в полза на кредитора се уговаряло още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение. В този смисъл била и т.32 от извлечение от протокол № 44 на заседание на КЗП от 05.11.2015г. Неустойката по съществото си била добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемотателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорените клаузи била да доведе до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница. В същия смисъл решение № 511/ 17.04.2018г. на Окръжен съд Пловдив по В. гр. д. № 324/ 2018 г.

На последно място смята, че компетентен да разгледа настоящият спор спрямо разпоредбата на чл. 113 от ГПК бил Районен съд Дряново. Доколкото отпуснатия кредит на ищцата като физическо лице, представлявал финансова услуга по смисъла на § 13, т. 12 от ДР на ЗЗП, тя имала качеството на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 от ЗПК, както и по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП,

т.е. приложима била разпоредбата на чл. 113 от ГПК. В този смисъл посочва съдебна практика. Моли съда да приеме, че ищцата не дължи на *** сумата от 288,30 лева, представляваща неустойка по договор за заем от разстояние № 385688, тъй като същата била нищожна на основание чл. 26, ал. 1 пр. 3 от ЗЗД, като противоречаща на добрите нрави и поради това, че била сключена при неспазване на нормите на чл. 143, ал. 1 от ЗЗП. Моли съда да осъди ответната страна да заплати направените в настоящото производство разноски.

В срока и по реда на чл. 131 ГПК е депозиран отговор от ответника ***. В същия се признава факта относно сключване на договор между страните и превода на сумата на ищцата.

По повод твърденията за нищожност поради противоречие с „принципа на добросъвестност“, добри нрави и цитираните в тази връзка разпоредби - същите били неоснователни, недоказани и неправилно дефинирани, неподкрепени от факти, като били голословни твърдения, поради които въобще не следвало да се разглеждат от съда, което превръщало иска в неоснователен.

Ищецът неправилно боравел с термина „добросъвестност“ и „добри нрави“, като принципа на справедливост при недействителност на договора, което било неправилно. Добросъвестността не била правен принцип. Тя се свързвала с отношенията между страните при водене на преговори за сключване на договор. Това разбиране се извличало при тълкуване на чл. 12 от ЗЗД, чл. 70 и чл. 78, ал. 2 от ЗС и др.. Видно било, че добросъвестността не била принцип. Позоваването на чл. 289 от ТЗ било неправилно – разпоредбата се прилагала за сделки, при които и двете страни били търговци. В настоящия случай ищецът бил физическо лице - потребител. Поради това разпоредбата въобще не намирала приложение по делото. Справедливостта се определяла от всеки състав при произнасяне - чл. 52 от ЗЗД. Но тя нямала общо с института на недействителността. Всяка от страните по един договор сама за себе си оценявала дали насрещната престация я устройвала или не. Ако преценяла, че това, което щяла да получи било недостатъчно, то тя нямало да сключи договора. Това било един вид „икономическа справедливост“, която нямала общо с правните изражения на понятието. По повод добрите нрави - те се отнасяли към предмета на договора. Също така те се изменяли с развитието на обществото. Поради това преценката дали даден договор бил в съответствие с добрите нрави се преценявала от състава към датата на сключването му - чл. 145 от ЗЗП. Неравноправните клаузи били много по-висока степен на несъответствие спрямо „добрите нрави“. Поради това тяхното „паралелно“ ползване било недопустимо. Двете категории взаимно се изключвали.

Наред с това ищецът не посочвал с кое атакуваната от него разпоредба била

в противоречие с гореописаните институти. Произволното цитиране на директиви и решения на СЕС не било аргумент за нищо. Директивата нямала пряко действие. Тя била транспонирана със съответния закон, като ищецът следвало да се позове на него. Ищецът по никакъв начин не свързвал основанията с факти от договора. Нито ги подвел под правните норми. Той просто цитирал различни източници, в голяма степен неправилно и не на място и с това „изчерпал“ цялото си доказване. Подобно нещо било недопустимо в искова молба. Считаме, че тя била поне неоснователна. Не ставало ясно, как принципа на справедливост, залегнал в ЗЗД и ТЗ, бил пострадал.

Липсата на еквивалентност на престациите така и не била установена. На практика липсвало посочване на въпросните престации, за да се разсъждавало имало ли еквивалентност върху тях. Нещо повече - чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД в хипотезата на „еквивалентност на престации“ би се приложила, ако те били с еднократно действие - т.е. всяка от страните предавала своето на другата страна. При продължително действие, каквото било погасяването на кредит, подобна хипотеза не можело да намери място. Не ставало ясно каква била тази оспорвана „такса“, при положение, че предмета на делото бил „неустойка“. Не било ясно какъв въобще бил предмета на делото.

Една от основните функции на неустойката била обезщетителна. При размер на предмета на обезпечение от 600 лв. и обезщетение в размер на 288,30 лв. било явно, че „обезщетителната сума“ била несъизмеримо по-малка от обекта, който обезщетявала. Съответно размерът на неустойката по никакъв начин не бил пречка за нейната действителност. Неустойката бивала множество видове, сред които и санкционна. В настоящия случай се санкционирало нарушаването на договора от страна на кредитополучателя. При това обстоятелство било нормално размера ѝ да бъде висок. С оглед функциите на неустойката, то размер на неустойка от една трета от предмета на обезпечение не бил противоречащ на добрите нрави. Според ищеца неустойката, вероятно трябвало да бъде 10% от главницата.

Не отговаряло на истината, че клаузата за неустойка нарушавала препоръки на КЗП, напротив договорът отговарял на ПЕС именно със становище на КЗП. Всички договори за кредит били предмет на проверка от КЗП при т.нар. „мониторинг“, който се осъществявал регулярно от комисията. Процесният договор също бил предмет на такава проверка. Последната проверка била от 30 март 2022г. По повод клаузата за неустойка нямало препоръки от комисията, касаещи нейното съдържание. Имало препоръки 2018г. да се намали размера ѝ, като да бъде под 1/2 от този на главницата. Това видимо било направено. Именно КЗП следяла за стриктното спазване на всички цитирани от ищеца актове на СЕС,

касаещи потребителското право. Както тяхното транспониране, така и тяхното изпълнение от засегнатите субекти. Наред с това съгласно чл. 165, ал. 3, т. 4 от ЗЗП, КЗП следяла и за неравноправни клаузи. Доколкото нямало препоръки, касаещи неустойката, то било явно, че комисията не била счела клаузата за неравноправна. В тази връзка странно било, че КЗП, компетентен орган по повод правоприлагане на ПЕС в областта на потребителско право, включително за неравноправност на клаузите, считал аналогични договори на процесния за отговарящи на закона, а някои съдебни състави не. Безспорно съгласно чл. 14 от ГПК подведомствеността на съда била вездесъща. Молят настоящия състав да имал предвид изложеното по-горе, че обществените отношения, касаещи процесния договор, надхвърляли вътрешното право, като ПЕС било съобразено съгласно контролния орган - КЗП. Наред с горното цитираният протокола бил от 2015г., докато договорът бил от 2022г. и бил минал проверка на КЗП. Видно било, че договорът бил съобразен с протокола. Налице били свободни тълкувания от страна на ищеца. С оглед гореизложеното молят съда да отхвърли исковата молба като неоснователна и недоказана. Молят на основание чл. 78, ал. 5 от ГПК да се редуцира адвокатското възнаграждение на законовия минимум. Същото било прекомерно, доколкото материалния интерес бил нисък, както и фактическата и правната сложност на делото. На основание чл. 78, ал. 8 от ГПК молят да им се присъдят направените по делото разноски, в това число 300 лв. юрисконсултско възнаграждение.

С отговора на исковата молба е предявен насрещен иск от първоначалния ответник против ищцата. В насрещната искова молба се посочва, че на 13.05.2022г. дружеството сключило в качеството на кредитодател с ответника по делото в качеството на кредитополучател договор за предоставяне на кредит от разстояние № 385688. Договорът бил сключен при условията на ЗПФУР. Сключването на договора се извършвало въз основа на подробна информация, достъпна на уеб адрес: [***](#). На същия електронен адрес били публикувани и общите условия за предоставяне на кредит от разстояние. Съгласно същите, сключването на договора ставало след регистрация на клиента в сайта и попълване на въпросник, както и маркиране на полето "Съгласен съм с общите условия", с което кандидатът безусловно приемал същите. След това кандидатът получавал и-мейл, в който се съдържала преддоговорна информация за условията на договора. Ако кандидатът бѐдел одобрен, той получавал на личния си и-мейл договор и общи условия за писмено потвърждаване. Потвърждаването ставало по следния начин: клиентът получавал чрез съобщение по телефон на предоставения от него телефонен номер четири цифрен уникален код. Той получавал втори и-мейл, в който се съдържал специален линк, като след отварянето му следвало да въведе получения от него код. По принцип преди извършване на паричния превод

клиентът получавал обаждане на посочен от него телефонен номер, разговора се записвал. По този начин той отново потвърждавал сключването на договора за предоставяне на финансови услуги от разстояние. В случая запис не бил извършван. При кандидатстване ответникът посочил следния телефонен номер: *** и следният имейл: *** Активиращият код бил 8123. Сключването на договора чрез електронната платформа и последващото потвърждаване на сключването по време на телефонния разговор било годно доказателство по смисъла на чл. 10 от ЗПК, във вр. с чл. 9 от ЗПФУР и чл. 18, ал. 2 от ЗПФУР. Приложим по повод дефиницията на електронен документ бил чл. 3, т. 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014г. на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014г. Съдът следвало при преценка на доказването на факта на сключването на договора да се придържал към акта на ЕС.

Видно било, че етапите за сключване изисквали множество действия от страна на потребителя, като във всеки от тях той се запознавал с обстоятелството, че сключвал договор за предоставяне на кредит. Следователно ответникът знаел в какво правоотношение встъпвал. В хода на кандидатстване кредитополучателят изпратил снимка на личната си карта, от което било видно, че предоставените лични данни съвпадали. Изпратена била снимка за сравнение. Доколкото нямало сигнал, че документа за самоличност бил откраднат, било явно, че именно ответникът предоставил снимките. Следователно той бил изпълнил процедурата по кандидатстване, а не друго лице. По този начин кредитополучателят сключвал договора за предоставяне на кредит от разстояние, а кредитодателят му изпращал съобщение по телефон, с което го уведомявал, че паричните средства били преведени по посочения от него начин. Гореописаната процедура била извършена от ответника, в резултат на което на същия бил отпуснат кредит с главница в размер на 600 лв. Съгласно чл. 2, ал. 1 от договора кредитодателят се задължавал да преведе на кредитополучателя сума в размер на 600 лв. Съгласно чл. 2, ал. 2 от договора предаването на сумата следвало да бъде извършено по посочен от кредитополучателя начин. В случая тя била преведена по банкова сметка с титуляр ответникът Р. в „Банка ДСК“ ЕАД.

Видно от чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 от договора за кредит вземането за главница в размер на 600 лв. било с 9 ежемесечни вноски, първите 8 от които в размер на 66,67 лв. и последна 9-та в размер на 66,64 лв. за периода 12.06.2022г. - 07.02.2023г. Поради това претендират сума в размер на 66,67 лв. за вноската за главница с падежна дата 10.09.2022г. При изплащане на вноските по кредита клиентът трябвало да преведе освен дължимата главница, още и договорна лихва, която била фиксирана и не търпяла изменения по време на договора. Договорната лихва била уточнена в договора. Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от него лихвения процент бил в размер на 40,15 %. Претендират договорна (възнаградителна) лихва

за периода 11.08.2022г. - 10.09.2022г. в размер на 13,17 лв. Нямамо плащания за претендираните вноски за главница и договорна лихва. Те били изцяло падежирали, което било основанието за тяхната изискуемост. Молят съда да постанови решение, с което да осъди ответника по насрещния иск В. С. Р. да заплати на *** сумата 79,84 лв., от които 66,67 лв. за вноската за главница с падежна дата 10.09.2022г. и 13,17 лв., представляващи начислена договорна (възнаградителна) лихва за периода 11.08.2022г. - 10.09.2022г., ведно със законната лихва върху претендираната сума от датата на входиране на исковата молба до окончателно изплащане на задължението. Молят на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК ответникът да им заплати направените разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК е депозиран отговор от ответника по насрещния иск, в който се посочва, че насрещната искова молба била редовна и допустима, както и основателна и доказана. На първо място счита, че ответницата не била дала повод за завеждане на иска. Тя била във финансово затруднение, поради което не успявала да погасява задължението, като това обстоятелство многократно било заявявано на ответната страна, при непрестанните от тяхна страна телефонни обаждания за заплащане на дължимите вноски. Ответницата желала отсрочка, за да опитала да покрива вноските си, но такава ☐ била отказана. Прави възражение за прекомерност на претендираното възнаграждение за представител на ответната страна, което моли да се редуцира до законовия минимум.

На второ място посочва, че поведението на насрещната страна било явна проява на злоупотреба с процесуални права съгласно чл. 57, ал. 2 от КРБ и представляващо нарушение на принципа за добросъвестност на страните по делата съгласно чл. 3, изр. 1-во от ГПК. Ответната страна имала правната възможност да обяви целия договор за предсрочно изискуем и да предяви заявление или насрещен иск за цялата сума, но предявил вземане само за една вноска. Този насрещен иск, за част от общата главница, бил предявен единствено и само, за да натовари ответницата с допълнителни такси и разноски, което водело до значително увреждане на правата ☐, за вземания, произтичащи от едно и също правно и фактическо основание. В настоящия случай ответната страна можела да предяви над 10 на брой заповеди за изпълнение, по които да претендирала отделна вноска за главница и да претендирала по всяка от тях възнаграждение за представител. Така би се стигнала до абсурдната ситуация в която ответницата следвало да заплаща възнаграждения за представител в размер на над 3 пъти на сумата на изтегления кредит. Поради това искането за заплащане на посочената главница следвало да се отхвърли, поради наличието на проява на злоупотреба с процесуални права съгласно чл. 57, ал. 2 от КРБ и представляващо нарушение на принципа за добросъвестност на страните по делата съгласно чл. 3, изр. 1-во от

ГПК. В насока на гореизложеното е постановеното определение № 20/14.01.2022г. по В. ч. гр. дело № 4/ 2022г. по описа на Окръжен съд Шумен по идентичен случай отново заявени от фирма за бързи кредити вземания от договор за кредит, но претендирани като отделни вноски, отново търсими за месечни вноски, минимални по своя размер, адвокатско възнаграждение, както и държавна такса. И в това определение окръжен съд Шумен подробно развил мотиви защо счита това поведение на заявителя за несъответстващо на закона и добрите нрави и като такова не следва да се толерира. В заключение счита, че ответницата не била дала повод да се предяви насрещна искова молба от ответната страна по делото, никога не била отричала, че дължи суми на дружеството и с поведението си ответната страна целяла допълнително да я натовари с куп разноски. Моли да не толерира подобно поведение и да се възложат в тежест на насрещната страна разноските по насрещния иск.

С определение от 20.12.2022г. съдът е оставил без уважение направеното възражение от страна на *** за недопустимост на производството.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Не се спори между страните и от събраните по делото доказателства се установява, че на 13.05.2022г. между страните е сключен договор за кредит от разстояние № 385688, по силата на който ответното дружество *** предоставило на ищцата сумата 600 лв. срещу насрещното задължение на ищцата – заемател да върне сумата от общо 698,15 лв. на 9 месечни вноски. От приложения договор се установява, че падежът на първата погасителна вноска е на 12.06.2022 г. и падеж на последната – на 07.02.2023 г. Размерът на вноските по главница е 8 броя по 66,67 лв. и една последна вноска от 66,64 лв. В договора е уговорен фиксиран годишен лихвен процент 40,15 % и годишен процент на разходите 48,44 %.

Видно от чл. 3, ал. 1 от договора потребителят се задължава в срок до три дни, считано от датата на сключване на договора да представи на кредитора едно от следните обезпечения : 1. Банкова гаранция в полза на кредитора за общия размер на всички плащания по договора със срок на валидност 30 дни след крайния срок за плащане на задълженията по договора или две физически лица – поръчители, които да отговорят на следните изисквания : да представят служебна бележка от работодател за размера на трудовото възнаграждение, като нетния им осигурителен доход е в размер над 1000 лв., да работят по трудов договор без определен срок, да не са потребители или поръчители по друг договор за паричен заем, сключен с ***, да нямат неплатени осигуровки за последните две години, да нямат задължения към други банкови и финансови институции или ако имат – кредитната им история в ЦКР към БНБ една година назад да е със статус не по-

лош от 401 „Редовен“, да подпишат договор за поръчителство. Съгласно чл. 3, ал. 2 от договора страните се съгласяват, че при неизпълнение на задължението по предходната алинея ще причини на кредитора вреди, за чието обезщетяване се дължи неустойка. Размерът на тази неустойка е съобразен с особеностите на договора и потребителя, като е 288,30 лв. неустойката се начислява в деня, следващ неизпълнението по предходната алинея и се заплаща с погасителна вноска.

Не се оспорва от страна на ищцата по първоначалния иск, че не е извършила плащане по главница с падежна дата 10.10.2022г. и плащане на вноска за лихва за периода от 11.08.2022г. до 10.09.2022г.

По първоначално предявения иск.

По своята правна същност договорът за потребителски кредит представлява формален (изискуемата форма за действителност е писмена – аргумент от чл. 10, ал. 1 ЗПК); реален или консенсуален, в зависимост от това дали той се сключва с предаването на паричните средства, предмет на кредита или с постигането на съгласието за предоставяне на конкретна парична сума – аргумент от чл. 9, ал. 1 ЗПК; едностранен или двустранен в зависимост от обстоятелството, дали сключването на договора предпоставя предаване на паричните средства или само постигане на съгласие по основните негови уговорки; възмезден и комутативен, като за заемотателя възниква притезателното право да иска от заемателя връщане на дадената сума – в същата валута и размер. Ищцата има качеството на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 2 от ЗПК, а именно – физическо лице, което при сключване на договора за потребителски кредит действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност. Като потребител ищцата разполага със защита по глава шеста от ЗЗП, за която съдът следи служебно.

Съгласно задължителните за съдилищата разяснения, дадени с Тълкувателно решение № 1/ 15.07.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС неустойката следва да се приеме за нищожна, ако единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. В цитираното тълкувателно решение е посочено, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения. Преценката за нищожност на неустойката поради накръняване на добрите нрави следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, а не към последващ момент, като могат да бъдат използвани някои от следните примерно изброени критерии: 1. естеството им на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; 2. дали изпълнението на задължението е

обезпечено с други правни способности – поръчителство, залог, ипотека и др.; 3. вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; 4. съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди.

Освен типичната обезпечителна и обезщетителна функция, на неустойката може да се придаде и санкционна функция, като в случая неустойката е уговорена с оглед санкциониране на заемателя за виновното неизпълнение на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Чрез неустойката кредиторът обезпечава неизпълнение на договорно задължение, което не е нито пряко, нито косвено обвързано с основното задължение на потребителя по връщане на заемната сума. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на договора за паричен заем. Съгласно чл. 71, изр. последно от ЗЗД при неизпълнение на задължението длъжникът да обезпечи вземането на кредитор, последният има право да поиска изпълнение преди срока. В случая договарянето на неустойка излиза извън нейния обезпечителен и санкционен характер, като представлява нарушение на добрите нрави. По начина, по който е уговорена, неустойката за неизпълнение на договора представлява сериозна санкция за длъжника и неоснователно обогатява кредитора, на когото следва да е било предварително известно, че в краткия тридневен срок за длъжника би било невъзможно добросъвестно да осигури искането обезпечение чрез поръчителство от две лица или банкова гаранция. Доказателство в тази насока е обстоятелството, че в договора е уговорено, че неустойката следва да се заплати разсрочено на части, които са прибавени към вноската по кредита и включени в погасителния план. Уговаряне на неустойка за неизпълнение на това задължение с фиксиран размер, близък до една втора от размера на главницата, според съда цели да бъде осигурено допълнително възнаграждение на кредитора, извън установения годишен процент на разходите. Поради което намира, че така договорената неустойка противоречи на добрите нрави.

На следващо място спорната клауза от договора не е резултат от индивидуално договаряне и постигнато взаимно съгласие по съдържанието на клаузите съобразно чл. 146, ал. 2 ЗЗП. Съгласно чл. 146, ал. 2 и ал. 4 ЗЗП и постоянната практика на ВКС, обективизирана в решение № 98/17г. по т.д. № 535/2016г. на ВКС, ТК, II ТО, решение № 51/04.04.2016г. по т.д. № 504/2015г. на ВКС, ТК, II ТО, и решение № 77/22.04.2015г. по гр.д. № 4452/2014г. на ВКС, ГК, III ГО не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху

съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия (чл. 146, ал. 2 ЗЗП), като тежестта на доказване, че определено условие на договора е индивидуално уговорено, е на търговеца/доставчика – чл. 146, ал. 4 ЗЗП. Подписването на договор за кредит от потребителя не освобождава ответника от задължението да докаже, че намиращи се в договора клаузи, оспорени от потребителя като неравноправни, са били индивидуално уговорени с него, тъй като доказателствената тежест за установяване на обстоятелството, че клаузата е индивидуално уговорена, се носи именно от доставчика на услугата. В настоящия случай презумпцията на чл. 146, ал. 4 ЗЗП не е оборена въз основа на съдържанието на оспорената от потребителя клауза и по делото не са ангажирани убедителни доказателства потребителят да е могъл да изрази становище по съдържанието на договора, включително по клаузите на чл. 3 от него, както и да е имал възможност да повлияе върху тях. Поради което като окончателен се налага извода, че процесната клауза по чл. 3 от договора е недействителна на основание чл. 146, ал. 1 от ЗЗП.

Посочените нарушения водят до извод за недействителността на клаузата на чл. 3 от договора за заем от разстояние от 13.05.2022г. сключен между страните, поради което следва да се приеме за установено в отношенията между страните, че ищцата не дължи сумата 288,30 лв. – неустойка. Предявеният първоначален установителен иск е основателен и доказан и следва да бъде уважен на посочените в него основания.

По насрещния иск.

За установяване на валидно правоотношение между страните с типичното за заема съдържание, следва да бъде доказан правопораждащия го факт – сключен договор. По делото не се спори, че на 13.05.2022г. между страните е подписан договор за предоставяне на кредит от разстояние № 385688. Договорът е валидно сключен при условията на ЗПФУР. По делото не е спорно, че сумата от 600 лв. – главница по договора е била преведена по банковата сметка на ответницата по насрещния иск в „Банка ДСК“ ЕАД.

За кредитополучателя е възникнало насрещно задължение за връщане на предоставената му парична сума. Не е спорно, че ищцата не е извършила плащане по вноската за главница с падежна дата 10.09.2022г. и плащане по вноската за лихва за периода 11.08.2022г. до 10.09.2022г. Поради което предявеният насрещен иск с правно основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД е основателен и следва да бъде уважен. Ответницата следва да бъде осъдена да заплати сумата 66,67 лв. – вноската за главница с падежна дата 10.09.2022г. по договор за кредит № 385688/ 13.05.2022г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на исковата молба (10.10.2022г.) до окончателното изплащане. Основателен е и акцесорния иск за

сумата 13,17 лв. – договорна/ възнаградителна лихва за периода 11.08.2022г. – 10.09.2022г. Поради което ответницата следва да бъде осъдена да заплати посочената сума.

При този изход на правния спор и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищцата следва да бъдат присъдени разноси съобразно представения списък по чл. 80 от ГПК в размер на 50 лв. за платена държавна такса.

В производството по делото ищцата е била представлявана на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 Закона за адвокатурата. Поради което в полза на упълномощения адвокат следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. Определеното възнаграждение е в минимален размер съгласно Наредба № 1/ 01.07.2004г., в редакцията, действаща към момента на постановяване на настоящото решение, поради което не са налице предпоставки за намаляването му.

При уважения насрещен иск следва да се присъдят разноси и на ищеца по него. Неоснователно е възражението на процесуалния представител на ответницата по насрещния иск, че не следва да се присъждат разноси, тъй като не е станала повод за завеждане на делото. В становището на адв. М. от 27.01.2023г. изрично се посочва, че клиентката му не е заплатила вноса за главница с падежна дата 10.09.2022г. и вноса за лихва за периода от 11.08.2022 до 10.09.2022г. Именно нейното бездействие е станало повод за предявяване на насрещния осъдителен иск от дружеството кредитодател.

Не може да бъде споделено и възражението, че насрещният иск за част от общата главница бил предявен единствено и само, за да се натовари ответницата с допълнителни такси и разноси. От служебна справка на съда в ЕИСС се установи, че няма образувани други производства между страните за дължими суми по договор за кредит от разстояние от 13.05.2022г. Предявяването на частичен иск е допустимо, като право на ищеца е да определи съдържанието и петитума на исковата си молба. Цитираното определение от 14.01.2022г. по В. ч. гр. дело № 4 2022г. на Окръжен съд Шумен е неотносимо, тъй като по него е било установено, че е имало четири претенции спрямо същия длъжник на напълно същото основание, като процесното било пето по ред, какъвто не е настоящият случай.

Поради което ответницата по насрещния иск следва да заплати внесената от ищеца държавна такса от 50 лв. На ищеца по насрещния иск следва да се заплати и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв. Юрисконсулското възнаграждение е определено от съда на основание на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК, вр. с чл. 37 от ЗПП, вр. с чл. 26 от Наредба за заплащане на правната помощ (обн. ДВ, бр. 8/ 24.01.2017 г.) с оглед фактическата и правна сложност на делото.

По компенсация В. Р. следва да бъде осъдена да заплати на дружеството разноски в размер на 100 лв.

Воден от горното съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК, че В. С. Р., ЕГН *****, гр. *** не дължи на ***, ЕИК 201196810 със седалище и адрес на управление гр. ***, партер, представлявано от управителя Б.Н. сумата от 288,30 лв. (двеста осемдесет и осем лв. и тридесет ст.) – неустойка по чл. 3, ал. 2 от сключения между страните договор за предоставяне на кредит № 385688/ 13.05.2022г.

ОСЪЖДА ***, ЕИК 201196810 със седалище и адрес на управление гр. ***, партер, представлявано от управителя Б.Н. ДА ЗАПЛАТИ на адвокат М. В. М. от АК – Пловдив, с адрес на кантората гр. *** СУМАТА 400 (четиристотин) лв. – възнаграждение за оказаната безплатна правна помощ.

ОСЪЖДА В. С. Р., ЕГН *****, гр. *** ДА ЗАПЛАТИ на ***, ЕИК 201196810 със седалище и адрес на управление гр. ***, партер, представлявано от управителя Б.Н. СУМАТА 66,67 лв. (шестдесет и шест лв. и шестдесет и седем ст.) – незаплатена вноска за главница с падежна дата 10.09.2022г. по сключения между страните договор за кредит № 385688/ 13.05.2022г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на насрещната искова молба (10.10.2022г.) до окончателното изплащане, СУМАТА 13,17 лв. (тринадесет лв. и седемнадесет ст.) – незаплатена договорна/ възнаградителна лихва за периода 11.08.2022г. – 10.09.2022г. и СУМАТА 100 (сто) лв. – разноски по компенсация.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Окръжен съд Габрово в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Дряново: _____